

NYTT FRÅN SVARMPAT

Akut klinisk mastit hos tacka

TEXT ANNETTE BACKHANS, VETERINÄR, SVA, KATARINA GUSTAFSSON, DJURHÄLSOVETERINÄR FÅR, GÅRD & DJURHÄLSAN, YLVA PERSSON, BITRÄDANDE STATS VETERINÄR, SVA

Svenska får är i allmänhet friska och drabbas inte i hög utsträckning av sjukdomar som behöver antibiotikabehandling. Den sjukdom som är mest antibiotikakrävande är akut klinisk mastit. En undersökning i svenska fårbesättningar gjord 2013 (1) visade att större besättningar är mer drabbade och bland de med fler än 50 tackor hade majoriteten av besättningarna haft får med akut klinisk mastit under året. När akut klinisk mastit upptäcks är ofta prognosen dålig för tackan och det leder förutom nedsatt djurvälstånd ofta dessutom till sämre lamm tillväxt, ökad arbetsinsats och kostnader för djurägaren. Etiologiskt agens vid mastit hos tacka varierar bland annat beroende på skillnader i produktionssystem och klimat. Aktuell kunskap om hur det ser ut i svenska besättningar saknas, då få prover kommer in till sektionen för bakteriologi på SVA.

Tidigare undersökning

Behandlingsrekommendationen för behandling av mastit är penicillin. Kunskapen om vilka patogener som är vanligast och vilken behandling som är lämplig grundar sig bland annat på erfarenheter från andra länder. För omkring 15 år sedan undersökte Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, och Gård & Djurhälsan (dåvarande Svenska Djurhälsovården), inom Svarmpat, vilka bakterier som orsakade mastit hos tackor. Den gången samlades mjölkprover från 72 tackor med tecken på akut klinisk mastit från 54 besättningar (2). I den undersökningen var den absolut vanligaste patogenen *Staphylococcus (S.) aureus* (73 % av isolerade bakterier) följt av *E. coli* (9 %) och *Pasteurella* spp. (7 %). Resistensundersökningar visade att *S. aureus* till stor del var känslig för vanligt penicillin.

Nu upprepas denna studie för att se att resultaten står sig över tid. Det är viktigt att veta vilka bakterier som vanligen orsakar juverinflammation och vilket antibiotika

Akut klinisk mastit leder ofta till sämre lamm tillväxt.

FOTO: MAVA HOFFMAN

som är lämpligast att behandla med. Särskilt viktigt är det att följa trender för penicillinresistens hos *S. aureus*.

I början av mars skickades information och mjölkkrör ut till omkring 350 fårbesättningar, i första hand kunder i Gård & Djurhälsan, med fler än 100 tackor. Djurägarna ombads att skicka in 1–3 mjölkprover från tackor med tecken på akut klinisk mastit (förändringar på mjölk, i juvret och/eller feber med påverkat allmäntillstånd). Information gick även ut till fårägare och veterinärer via olika kanaler som till exempel fårstämman. Eftersom provtagningen kom i gång sent under lamningssäsongen kommer den att köras även under nästa år med målsättningen att få in omkring 100 prover.

Preliminära resultat

I slutet av sommaren har det kommit in

mjölkprover från 34 tackor med mastit. *Staphylococcus aureus* är hittills den vanligaste bakterien men inte lika dominerande som i den tidigare undersökningen då den nu hittas i drygt hälften av proverna. *Mannheimia haemolytica* (tidigare *Pasteurella haemolytica*) hittas i knappt en fjärdedel av proverna och *Escherichia coli* har inte isolerats alls. Det ser alltså ut som att fördelningen av mastitpatogener kan ha ändrats något från den tidigare undersökningen, men om vi ska kunna säga säkert krävs att provtagningen fortsätter. ■

ARTIKELNS REFERENSER

1. Ylva Persson, Karin Lindqvist Frisk, Ann Nyman (2013). Juverinflammation hos tacka, resultat från en enkätstudie. Gård & Djurhälsan.
2. Katarina Gustafsson, Ulrika Andersson (2009). Clinical mastitis in ewes: Bacteriology and antibiotic resistance. 7th International Sheep Veterinary Congress, Norway, Stavanger.